

Tisková zpráva

Důvěra vybraným politikům v mezinárodním kontextu – listopad 2019

- ⊙ Nejvyšší podíl důvěry šetření ukázalo u Z. Čaputové (54 %), za níž skončili M. Zeman (46 %), E. Macron (34 %) a V. Orbán (31 %), nejvíce nedůvěřujících bylo u Kim Čong-una (70 %), V. Putina (69 %), A. Merkelové (68 %) a D. Trumpa (65 %).
- ⊙ Oproti prosinci roku 2018 zřetelně vzrostla nedůvěra v případě R. T. Erdogana, Si Ťin-pchinga, S. A. Chameneího, P. Pellegriniho a M. Zemana, mírně pak v případě Kim Čong-una.

Zpracoval:

Jan Červenka

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Tel.: 210 310 586; e-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

V listopadovém šetření, které se uskutečnilo v rámci kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM, byla respondentům položena otázka zjišťující důvěru k vybraným politikům v mezinárodním kontextu¹.

Tabulka 1: Důvěra k vybraným politickým osobnostem (v %)

	spíše důvěřuje	spíše nedůvěřuje	nezná	neví	rozdíl +/-
Zuzana Čaputová	54	18	14	14	+36
Miloš Zeman	46	50	1	3	-4
Emmanuel Macron	34	42	12	12	-8
Viktor Orbán	31	27	25	17	+4
Peter Pellegrini	24	23	37	16	+1
Jaroslav Kaczyński	23	31	27	19	-8
Donald Trump	23	65	3	9	-42
Angela Merkelová	23	68	3	6	-45
Sebastian Kurz	22	17	49	12	+5
Andrzej Duda	20	22	40	18	-2
Vladimir Putin	20	69	3	8	-49
Benjamin Netanjahu	18	27	35	20	-9
Ursula von der Leyenová	15	20	54	11	-5
Boris Johnson	15	38	32	15	-23
Volodymyr Zelenskyj	12	26	45	17	-14
Alexander Van der Bellen	11	16	59	14	-5
Jens Stoltenberg	10	17	61	12	-7
Frank-Walter Steinmeier	9	14	66	11	-5
Antonio Guterres	8	17	62	13	-9
Recep Tayyip Erdogan	6	51	34	9	-45
Bašár al-Assad	5	43	40	12	-38
Si Ťin-pching	3	38	49	10	-35
Kim Čong-un	3	70	19	8	-67
Sajjid Alí Chameneí	2	31	58	9	-29

Pozn.: Politici jsou seřazeni sestupně podle podílu důvěřujících.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 2. – 15. 11. 2019, 1015 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

¹ Znění otázky: „Přečtu Vám jména některých politiků. U každého mi prosím řekněte, zda mu důvěřujete nebo nedůvěřujete, či neumíte posoudit. Případně zda tohoto politika neznáte.“

Do výzkumu byly zahrnuty jak významné osobnosti světové politiky a aktéři významných událostí z poslední doby, tak někteří nejvyšší ústavní činitelé středoevropského regionu, mezi nimiž je pro srovnání zařazen i český prezident (viz tabulku 1). Nejvyšší podíl důvěry mezi zkoumanými politiky získala slovenská prezidentka Zuzana Čaputová, již „spíše důvěřovalo“ 54 % dotázaných a 18 % jí „spíše nedůvěřovalo“. Za ní pak na druhém místě skončil český prezident Miloš Zeman, jemuž „spíše důvěřovalo“ 46 % dotázaných a 50 % mu „spíše nedůvěřovalo“. Podíly důvěry u všech dalších zkoumaných zahraničních politiků byly vesměs podstatně nižší než jedna polovina, relativně nejlépe na tom byli s přibližně třetinou důvěřujících při více než dvoupětinovém, respektive více než čtvrtinovém podílu nedůvěřujících francouzský prezident Emmanuel Macron (34 % důvěřuje, 42 % nedůvěřuje) a maďarský premiér Viktor Orbán (31 % důvěřuje, 27 % nedůvěřuje).

Tabulka 2: Důvěra/nedůvěra k vybraným politickým osobnostem – časové srovnání (v %)

	XI/09	XI/10	IV/11	XI/11	XI/12	IV/14	XII/15	XII/16	IV/18	XII/18	XI/19
Z. Čaputová	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	54/18
M. Zeman	*	*	*	*	*	46/47	56/37	52/42	47/47	50/43	46/50
E. Macron	*	*	*	*	*	*	*	*	26/35	31/43	34/42
V. Orbán	*	6/14	*	6/20	6/17	8/20	27/19	27/18	25/26	34/24	31/27
P. Pellegrini	*	*	*	*	*	*	*	*	8/19	23/18	24/23
J. Kaczyński	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	23/31
D. Trump	*	*	*	*	*	*	*	30/43	18/67	20/68	23/65
A. Merkelová ²	41/28	46/22	48/26	47/29	41/36	55/24	19/68	16/74	18/70	21/70	23/68
S. Kurz	*	*	*	*	*	*	*	*	8/11	19/16	22/17
A. Duda	*	*	*	*	*	*	15/15	8/16	11/20	20/20	20/22
V. Putin ³	20/63	20/61	22/62	15/68	14/68	11/81	24/64	23/64	19/66	19/67	20/69
B. Netanjahu	10/19	10/20	*	12/23	11/21	23/15	16/27	17/19	13/26	18/25	18/27
U. von der Leyenová	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	15/20
B. Johnson	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	15/38
V. Zelenskyj	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	12/26
A. Van der Bellen	*	*	*	*	*	*	*	5/10	6/14	9/15	11/16
J. Stoltenberg	*	*	*	*	*	*	7/13	4/12	5/12	7/17	10/17
F. - W. Steinmeier	*	*	*	*	*	*	*	*	4/12	7/13	9/14
A. Guterres	*	*	*	*	*	*	*	*	4/13	6/14	8/17
R. T. Erdogan	*	*	*	*	*	*	1/25	2/38	2/39	5/43	6/51
B. al-Assad	*	*	*	*	0/19	4/19	7/45	7/34	6/43	5/41	5/43
Si Ťin-pching	*	*	*	*	*	*	*	4/23	3/31	6/30	3/38
Kim Čong-un	*	*	*	*	*	*	*	*	*	3/66	3/70
S. A. Chameneí	*	*	*	*	*	*	*	*	*	2/24	2/31

Poznámka: Položky seřazeny sestupně podle podílu důvěřujících v aktuálním šetření. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nezná“ a „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Necelá čtvrtina až pětina českých občanů důvěřuje slovenskému premiérovi Peteru Pellegrinimu (24 % dotázaných mu důvěřuje, 23 % nedůvěřuje), vůdci polské vládnoucí strany „Právo a Spravedlnost“ Jaroslawu Kaczyńskému (23 % důvěřuje, 31 % nedůvěřuje), americkému prezidentovi Donaldu Trumpovi (23 % důvěřuje, 65 % nedůvěřuje), německé kancléřce Angele Merkelové (23 % důvěřuje, 68 % nedůvěřuje), předsedovi rakouských lidovců a pravděpodobnému budoucímu rakouskému kancléři Sebastianu Kurzovi (22 % důvěřuje, 17 % nedůvěřuje), polskému prezidentovi Andrzejovi Dudovi (20 % důvěřuje, 22 % nedůvěřuje) a prezidentovi Ruské federace Vladimíru Putinovi (20 % důvěřuje, 69 % nedůvěřuje). K jedné pětině důvěřujících při poněkud vyšším, více než čtvrtinovém podílu nedůvěry se přiblížil

² V září 2006 A. Merkelové důvěřovalo 39 % dotázaných a 14 % jí nedůvěřovalo, v září 2008 jí důvěřovalo 45 % a 20 % jí nedůvěřovalo.

³ V roce 2004 v květnu V. Putinovi důvěřovalo 26 % dotázaných a 47 % mu nedůvěřovalo, v listopadu téhož roku mu důvěřovalo 22 % respondentů, 58 % mu nedůvěřovalo, v září 2006 mu důvěřovalo 23 % dotázaných a 55 % mu nedůvěřovalo, v září 2008 mu 20 % důvěřovalo a 62 % mu nedůvěřovalo.

ještě i izraelský premiér Benjamin Netanjahu (18 %, 27 % mu nedůvěřuje). Alespoň desetinu důvěřujících šetření zaznamenalo ještě i v případě předsedkyně Evropské komise Ursuly von der Leyenové (15 % důvěřuje, 20 % nedůvěřuje), britského premiéra Borise Johnsona (15 % důvěřuje, 38 % nedůvěřuje), ukrajinského prezidenta Volodymyra Zelenského (12 % důvěřuje, 26 % nedůvěřuje), rakouského prezidenta Alexandra Van der Bellena (11 % důvěřuje, 16 % nedůvěřuje) a generálního tajemníka NATO Jense Stoltenberga (10 % důvěřuje, 17 % nedůvěřuje). U ostatních zkoumaných představitelů pak už podíly důvěřujících netvoří ani jednu desetinu při značně rozdílných a vždy významně vyšších podílech nedůvěry. K nim patří německý prezident Frank-Walter Steinmeier (9 % k 14 %), generální tajemník OSN Antonio Guterres (8 % k 17 %), turecký prezident Recep Tayyip Erdogan (6 % k 51 %), syrský prezident Bašár al-Assad (5 % k 43 %), čínský prezident Si Ťin-pching (3 % k 38 %), severokorejský vůdce Kim Čong-un, u kterého se objevuje ze všech zkoumaných představitelů nejvyšší negativní rozdíl mezi důvěrou a nedůvěrou (3 % k 70 %), a nejvyšší íránský duchovní vůdce (rahbar) ajatolláh Sajjid Alí Chameneí (2 % k 31 %).

Ze všech politiků, kteří byli uvedeni v pořadí podle podílu důvěřujících, pouze u Z. Čaputové výrazně a u S. Kurze a V. Orbána mírně podíly důvěry převažovaly nad podílem nedůvěry, u P. Pellegriniho a A. Dudy byly oba podíly statisticky vyrovnané a u všech ostatních počínaje M. Zemanem a E. Macronem nedůvěra již statisticky významně převažovala nad důvěrou.

Z hlediska samotného podílu nedůvěřujících nejhůře vnímanými politiky, mezi nimiž jsou jen nevýznamné rozestupy, jsou severokorejský vůdce Kim Čong-un, ruský prezident Vladimir Putin, německá kancléřka Angela Merkelová a americký prezident Donald Trump s tím, že u všech se podíl nedůvěry pohyboval okolo hranice dvou třetin, přičemž s výjimkou Kim Čong-una, u něhož se vyjádření důvěry objevovala jen sporadicky, navzájem podobně byli tito představitelé hodnoceni i podle podílu důvěřujících. Asi polovina dotázaných nedůvěřuje R. T. Erdoganovi a M. Zemanovi, okolo dvou pětin nedůvěřujících se vyskytovalo v případě B. al-Assada, E. Macrona, B. Johnsona a Si Ťin-pchinga.

V časovém srovnání, které nabízí tabulka 2, můžeme vidět oproti minulému šetření z prosince 2018 vzestup nedůvěry v případě R. T. Erdogana (o 8 procentních bodů), Si Ťin-pchinga (o 8 procentních bodů), S. A. Chameneího (o 7 procentních bodů), M. Zemana (o 7 procentních bodů, v jeho případě zároveň mírně klesl i podíl důvěřujících (o 4 procentní body), P. Pellegriniho (o 5 procentních bodů) a Kim Čong-una (o 4 procentní body). Ostatní změny se pohybovaly v rámci možné statistické chyby.

Podrobnější analýza ukázala, že muži častěji nedůvěřují B. al-Assadovi, A. Van der Bellenovi, A. Dudovi, A. Guterresovi, S. A. Chameneímu, U. von der Leyenové, B. Netanjahuovi, Si Ťin-pchingovi, J. Stoltenbergovi a V. Zelenskému. Naopak důvěru ve zvýšené míře vyjadřují opět B. al-Assadovi a P. Pellegrinimu. Ženy ve většině případů častěji uváděly odpověď „neznám“.

Rozdíly z hlediska věku jdou vesměs na vrub podílu odpovědí „neznám“, který je ve většině případů výrazně vyšší u mladých lidí ve věku do 30 let. Kromě toho lidé ve věku od 60 let výše častěji důvěřují a méně nedůvěřují M. Zemanovi a V. Putinovi, mladí lidé ve věku do 30 let více důvěřují B. Johnsonovi a naopak méně důvěřují a více nedůvěřují V. Orbánovi. U M. Zemana je pak nižší důvěra u dotázaných ve věku od 20 do 44 let.

Také v případě vzdělání je podíl odpovědí „neznám“, který se vesměs výrazně snižuje s rostoucím stupněm nejvyššího dokončeného vzdělání, rozhodujícím faktorem z hlediska výskytu jiných významných rozdílů. Jinak lze ovšem vidět vyšší podíl důvěřujících mezi vysokoškoláky v případě A. Guterrese, U. von der Leyenové, Z. Čaputové, S. Kurze a V. Zelenského, naopak méně důvěřují, případně častěji nedůvěřují absolventi vysokých škol M. Zemanovi a Si Ťin-pchingovi. Vyučení bez maturity častěji nedůvěřují E. Macronovi a méně důvěřují i F.- W. Steinmeierovi.

Z hlediska politické orientace vyjádřené sebezaražením na pravolevé škále pravicově orientovaní voliči méně důvěřují nebo více nedůvěřují B. al-Assadovi, S. A. Chameneímu, Kim Čong-unovi, V. Orbánovi, V. Putinovi, Si Ťin-pchingovi a M. Zemanovi, naopak více důvěřují nebo méně nedůvěřují Z. Čaputové, B. Johnsonovi, U. von der Leyenové a E. Macronovi. V případě B. Netanjahua se u pravicově orientovaných respondentů objevuje souběžně vyšší podíl důvěřujících i nedůvěřujících. Ti, kdo se řadí na levici, častěji vyjadřují nedůvěru A. Merkelové a J. Stoltenbergovi, relativně vyšší podíl důvěry, případně nižší podíl nedůvěřujících u nich má J. Kaczyński, Kim Čong-un, P. Pellegrini, V. Putin, Si Ťin-pching a M. Zeman.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v19-11</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>2. - 15. 11. 2019</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1015</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>181</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem - kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PI.2m</i>
<i>Kód tiskové zprávy:</i>	<i>pm191219</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>19. prosince 2019</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Jan Červenka</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý. |